

Biskop Mari Leppänens predikan i regnbågsmässan 1.9.2024

Ingens kärlek är mindre värd än någon annans

Evangelietexten är från Matt. 11:25-30

Vid den tiden sade Jesus: ”Jag prisar dig, fader, himlens och jordens herre, för att du har dolt detta för de lärda och kloka och uppenbarat det för dem som är som barn. Ja, fader, så har du bestämt. Allt har min fader anförtrott åt mig. Och ingen känner Sonen, utom Fadern, och ingen känner Fadern, utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt.”

Inbjudan till vila

I den här mässan hör vi Jesu inbjudan till vila två gånger. Först i evangelietexten, senare från altaret.

Sommaren har övergått i höst, det är den första september. Vardagen, med dess utmaningar och möjligheter, ligger framför oss. I Åbo har man den här veckan firat Pride-veckan och igår gick ett färgrikt och glatt tåg genom staden. Idag har vi samlats i skydd av den här gamla kyrkans väggar för att fira regnbågsmässa.

Jag vet inte med vilka känslor du kom till kyrkan idag eller i vilken livssituation du hör inbjudan till vila. Bubblar det inom dig av glädje och frihet? Vilka bördor bär du på eller vilka påfrestningar gör dig trött? Från vad längtar du efter vila och skydd?

Den text vi hörde nyss är en del av Jesu undervisning i Galileen. De som lyssnade till Jesus var judiska visa och lärda män som trodde sig känna Gud och veta vad han ville. För dem var Jesu undervisning dårskap.

I den tidens samhälle rådde en tydlig religiös och social klassindelning. Det fanns insiders och outsiders. Det fanns de som levde rätt och de som inte uppfyllde normerna. Livets möjligheter var inte lika för alla.

Kom till mig alla (Tulkaa minun tyköni kaikki)

I somras gjorde jag en sommarutflykt till Vieremä i Norra Savolax och till Vieremä vackra kyrka. Min uppmärksamhet drogs till texten ovanför kyrkans ytterdörr. På kyrkväggen stod det: Kom till mig alla (Tulkaa minun tyköni kaikki).

Texten talade till mig och fick mig att stanna upp. Jag funderade på vår kyrka och vilket budskap vi förmedlar till människor, vilket slags inbjudan vi ger. Jag sörjer över att vi alltid vill ha rätt och att vi vill sätta oss över andra, att vi vill veta bättre och att vi vill äga rätt tro, att vi visar kyla och hårdhet. Bekanta frestelser för var och en av oss.

Naturligtvis är det bara en sida av människan och kyrkan. Samtidigt ser vi tålmodig kärlek, engagerad kamp för mänsklighet och en hållbar värld, mildhet och hjärtlighet.

Jag blev särskilt berörd av ordet "alla" i texten. Visst hade jag hört det många gånger förut, men i den kontexten öppnades det på ett nytt sätt för mig.

När jag stod där på kyrkogården funderade jag på om ordet "alla" förmedlades genom mig.

Jag var i Vieremä i skulptören Eva Rynänens fotspår, det var hennes hemtrakter. På sommaren hade jag läst Katja Kärjes bok om Eva och blivit berörd av hennes vision, mod och förmåga att arbeta med trä. Min partner och jag bestämde oss för att också göra en sommarutflykt till Paateri, Eva Rynänens ateljéhem vid stranden av Pielisjärvi i Vuonislahti.

På gården finns också den kyrka som Eva och hennes make Paavo byggde av trä. Få kyrkor i världen har designats och byggts av en kvinna. I Paateri kyrka råder en varm och inbjudande atmosfär.

I Katja Kärjes bok funderar Eva:

"Dörrarna skulle jag tälja av ett enda träd. När en person stiger in i kyrkan skulle det vara som att hen smyger in i skogens skugga, som att hen går djupt in i sig själv. In i en björns trygga lya. All kyrklig glans och prydnad skulle vara borta. Istället skulle där råda den naturligaste av atmosfärer, för Gud är själva naturen, naturen är Guds händers spår. Människor förstår det inte alltid."

Ovanför Vieremä kyrkas huvudingång förkunnas stolt: *Kom till mig alla* (Tulkaa minun tyköni kaikki). På Paateri kyrka finns ingen text skriven. Det är underförstått att inbjudan gäller alla.

Eva får mig att inse detta. Det är underförstått att inbjudan gäller alla.

Är allt sant?

I dagens evangelium föraktar Jesus inte kunskap, utan religiös överlägsenhet. En tro som består av hårda ord, krav och gränser. Och gör andras väg tyngre.

Han inbjuder alla till vila. Inte bara de som på grund av kön och social ställning hade fått möjligheter i livet. Det var radikalt att detta även gällde kvinnor och barn. Barnen, de sjuka, de fattiga och de annorlunda lyfte Jesus fram i centrum. Han är de förbiseddas, de sjukas, de ensammas och de marginaliserades Gud.

Vad betyder detta i vår tid, i vår kyrka och för oss som samlats här till regnbågsmässa?

Religiös överlägsenhet förekommer i alla tider. **Kanske har du också känt dess tyngd?** Har det tryckt ner dig och längtar du efter vila från det?

Kära människor,

Kyrkan och dess olika gemenskaper har lagt ner mycket energi på att definiera var och vem det är lämpligt för människor att älska. Rädslan har fått kyrkan att vända sig inåt och hålla fast vid det förflutna. Vi har begränsat Guds skapelse, när vi borde förkunna hur skapelsen fortsätter.

Vi har famlat med frågan om hur sant varje människa är skapad till Guds avbild. Liksom det står på Vieremäs kyrkvägg "alla", så är var och en av oss Guds avbilder.

Vi tvistar också om lära och rätt tolkning av tron, när vi istället borde gå varandra till mötes. När någon förringar en annan människa eller en annan kärlek hörs ofta en dold rädsla. Men att gå varandra till mötes, att leva sig in i den andres situation, mildhet och hjärtlighet, viljan att lära och förstå, kan förnya och förändra oss.

Förändring är verklighet i Guds skapelseverk. Ökad kunskap och vidgad förståelse för människan och världen har i alla tider påverkat kyrkans liv och undervisning. Endast så kan kyrkan förbli levande. Och detta gäller också människans sexualitet och köns mångfald. De är inte ett hot mot kyrkan, de borde inte skrämman, det är inte fråga om en svår eller smärtsam sak

Det handlar om Guds kärlek och skapelseverk, som religiös överlägsenhet och felaktig visshet kan begränsa. Familjernas mångfald är verklighet, ett helt vanligt liv där kristna ideal är människors omsorg om varandra och ansvar.

Ingens kärlek är mindre värd än en annans.

Oket är en lättnad

Kära människor,

Jesus lovar vila, men också ett ok.

Oket är ett gammalt bildspråk. Vi föreställer oss två djur på vilkas båndas nackar det har placerats ett ok och som tillsammans drar en last. Om djuren går i samma takt fördelas bördan jämnt. Eller så föreställer vi oss en bild av en person som bär ett ok på sina axlar. Lasten är fäst vid oket och blir lättare att bära.

Oket är alltså en lättnad, inte en börda eller tyngd.

Livet innehåller allt möjligt, gott och ont, allt från jord till himmel, som Pehmoaino sjunger. Det finns inte bara ett utan alltid också ett annat.

Livets tyngd faller på var och en av våra axlar. Så många olika saker gör oss utmattade.

Det kan hända att vi lägger orimliga och onödiga bördor på varandras axlar, till och med i Guds namn. Rädsla eller felaktig visshet hindrar oss från att leva fria.

Och inte heller fördelas vikten jämt i denna värld.

Kära vän,

idag kommer Jesus till din sida, går i din takt, tar på sig din last. Han är som en tillfällig förbipasserande som ser dina tunga bördor och erbjuder sin hjälp, så att du kan vila lite.

Han lägger inte bördor på dina axlar, utan befriar dig från olika krav. Vid din sida går en mild och ödmjuk Frälsare, som älskar dig precis som Gud skapade dig. Och lovar: hos honom kan din själ finna vila.

Vila innebär inte att stanna på samma plats, inte att bygga en permanent viloplats eller skyddsmurar runt omkring din egen gemenskap. Det handlar om att vara människa i denna värld, att dela de bördor som livet för med sig och att vandra till vilans källa, i Jesu sällskap.

Jesus kommer till oss, så att vi kan gå till varandra. Han sänder oss att vandra tillsammans, för att lätta på varandras bördor. Då kan vi vara en gemenskap av försoning, förtroende och tröst, där varje medlem förkunnar: kom alla.